

Huvudman

Skellefteå kommun
forochgrundskole.namnden@skelleftea.se

Ärendet

Tematisk tillsyn av beslut om betyg och betygskatalog i årskurs 9 vid grundskolan Bureskolan i Skellefteå kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Skellefteå kommun att senast **den 9 augusti 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande beslut om betyg och utformning av betygskatalog. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Skellefteå kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Skellefteå kommun ska vidta följande åtgärder

Beslut om betyg och betygskatalog

1. Se till att beslut om betyg, när undervisningen bedrivs av en eller flera lärare som inte är legitimerade, fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. Det ovsagda gäller inte om kompletterande bestämmelser i skolförordningen är tillämpliga. (3 kap. 16 § skollagen och 6 kap. 3-6 §§ skolförordningen [2011:185]).

2. Se till att beslut om betyg dokumenteras i en betygs katalog i enlighet med författningarnas krav. Det innebär att den eller de lärare som har beslutat om ett betyg ska datera uppgiften om betyg i betygs katalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygs katalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt. (6 kap. 10 § skolförordningen samt 7 § Skolverkets föreskrifter om betygs katalog [2011:123]).
3. Se till att det av betygs katalogen framgår ifall ett betyg har rättats eller ändrats samt när detta har gjorts. Såväl det gamla som det nya betyget ska framgå och den eller de som har beslutat om nytt betyg efter rättelse eller ändring ska datera och signera uppgiften i betygs katalogen. (3 kap. 19 och 20 §§ skollagen samt 9 och 15 §§ Skolverkets föreskrifter om betygs katalog ([2011:123])).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:2614) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under vårterminen 2024 en tematisk tillsyn för att kontrollera om verksamheten vid de skolor som ingår i tillsynen uppfyller författningarnas krav avseende beslut om betyg, dokumentation av betyg och utformning av betygs katalog avseende årskurs 9. Bureskolan i Skellefteå kommun ingår i den tematiska tillsynen.

Tillsynen har genomförts genom besök på skolenheten den 26 mars 2024. Som en del av tillsynen har även en intervju med rektorn genomförts och dokumentation har granskats, bl.a. betygs katalog och en förteckning över undervisande personal. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Föreläggande

Beslut om betyg och betygs katalog i årskurs 9

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av en förteckning över den personal som undervisade eleverna i årskurs 9 höstterminen 2023 och betygs katalogen från höstterminen 2023 avseende dessa elever.

Av förteckningen över undervisande personal framgår vilka lärare som har lärarlegitimation. Betygs katalogen förs på papper och består av en sida med en tabell där elevernas namn och personnummer framgår samt elevernas samtliga betyg. Därtill finns även en kolumn benämnd *Anteckningar* samt en kolumn med elevens meritvärde. Nedanför tabellen finns information om vilken klass och termin betygs katalogen avser samt information om huvudman, skolenheten, skolenhetskod och lägeskommun. Vidare finns en förklaring till förkortningar och förklaringar till andra tecken. På ett separat blad finns en översikt över vilka lärare som är betygssättande i respektive ämne med deras signaturer och datering för betygssättning samt information om klass, termin, huvudman, skolenhet, skolenhetskod och lägeskommun.

Av förteckningen framgår att en lärare i kemi, en lärare i hem- och konsumentkunskap samt de båda modersmåslärarna saknar legitimation, övriga lärare har legitimation. Modersmåsläraren i somaliska har en tillsvidareanställning, medan modersmåsläraren i turkiska har en tidsbegränsad anställning.

På de separata bladen med signaturer framgår att undervisande lärare signerat betygen i respektive ämne. I ämnena kemi och hem- och konsumentkunskap har en legitimerad lärare signerat betygen tillsammans med undervisande lärare. Lärarna i modersmål har däremot ensamma signerat betygen. I en av klasserna har en lärare signerat betyg i femton ämnen och i dessa ämnen har minst en annan lärare också signerat. I ämnena hem- och konsumentkunskap, kemi samt modersmål turkiska har således tre lärare signerat betygs katalogen. I intervju med rektorn framgår att läraren som signerat femton ämnen undervisar en av eleverna i en särskild undervisningsgrupp på kommunens resurscentrum. Av betygs katalogen går det i den klassen inte att utläsa vilka lärare som satt betyg för vilka elever.

I betygs katalogen anges att sex betyg har rättats. I två fall framgår både vilket det nya och det gamla betyget är. I fyra fall framgår det inte vilket det gamla betyget är. I samtliga fall har läraren i kolumnen *Anteckningar* noterat att det gäller en rättning av betyget samt signerat, dock saknas datering i samtliga fall. I intervju med rektorn framgår däremot att lärarna har ändrat de aktuella betygen och att det sker genom att lärare styrker över det gamla betyget och skriver i anteckningsfältet vilket ämne som ändrats samt skriver sina initialer.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska sättas i grundskolans ämnen i slutet av varje termin från och med årskurs 6 i de ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen (10 kap. 15 § första stycket skollagen). Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i ett ämne på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas i ämnet (10 kap 17 och 18 §§ skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen). I 6 kap. 3-6 §§ skolförordningen finns kompletterande bestämmelser om vem som ska besluta om betyg.

Bestämmelserna i 3 kap. 16 § andra stycket skollagen gäller inte för lärare som saknar legitimation och är anställda utan tidsbegränsning för att bedriva undervisning i (1) modersmål eller (2) som avses i 2 kap. 17 § skollagen. Första stycket gäller bara i de fall läraren bedriver sådan undervisning som avses i samma stycke 1 eller 2 (6 kap. 5 § skolförordningen).

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygs katalog. Rektorn ansvarar för att betygs katalogen förs (6 kap. 10 § skolförordningen).

Enligt Skolverkets föreskrifter om betygs katalog (SKOLFS 2011:123) ska betygs katalogen utformas så att den skyddas mot förlust och olovlig ändring samt så att dokumentets äkthet över tiden kan säkerställas (3 §). Skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygs katalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg (4 §). Betygs katalogen ska föras löpande. Betygs katalogen får föras på papper eller elektroniskt (5 §). Beslut om betyg ska föras in i betygs katalogen dels i slutet av varje termin då betyg ska beslutas, dels i anslutning till att ett ämne har avslutats (6 §). Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygs katalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygs katalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt (7 §). En betygs katalog i grundskolan ska innehålla ämnets namn och elevens betyg i respektive ämne. Ett betyg efter provning ska framgå av betygs katalogen. Om eleven har ett betyg i ämnet sedan tidigare ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Beslut om att inte sätta betyg ska enligt 6 kap. 19 § skolförordningen (2011:185) i grundskolan markeras med ett horisontellt streck (9 §). Siffran 3 ska anges när ett ämne inte lästs på grund av anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 § skollagen (2010:800) eller anpassad timplan enligt 3 kap. 12 h § skollagen (11 §). Rättelser och ändringar av betyg ska anges i betygs katalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar

ska dateras och signeras. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad (15 §).

Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt. (3 kap. 19 § skollagen).

Finner den eller de som har fattat ett beslut om betyg finner att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks. Ändringen ska göras av rektorn om den som har fattat det ursprungliga beslutet inte längre är anställd av huvudmannen eller är förhindrad på grund av något annat liknande skäl, det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och någon eller några av dem inte längre är anställda av huvudmannen eller är förhindrade på grund av något annat liknande skäl, eller det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och dessa inte kan enas. (3 kap. 20 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Skellefteå kommuns verksamhet vid Bureskolan uppfyller författningarnas krav avseende att betyg ska sättas av undervisande lärare i slutet av varje termin i de ämnen som eleven fått undervisning i under terminen.

Skolinspektionen bedömer dock att det är en brist att inte varje betyg har en signatur. Då varje betyg är ett beslut ska det vid varje betyg finnas en signatur med datering.

Av utredningen framgår att lärarna har signerat betygskatalogen på ett separat blad med en signatur per ämne. Eftersom lärarnas signaturer finns på ett separat blad föreligger risk för att bladet med elevernas betyg kan bytas ut eller ändras utan att bladet med betygsättande lärares signatur ändras. Vidare är det oklart i de fall då fler än en lärare signerat betyget i ett ämne vem som har beslutat om betyg för respektive elev. Det är av rättssäkerhetsskäl av stor vikt att dokumentation av beslut om betyg sker i enlighet med gällande föreskrifter.

Vidare bedömer Skolinspektionen att det är en brist att modersmålläraren i turkiska ensam har beslutat om betyg och signerat betygskatalogen trots att hen saknar legitimation och har en tidsbegränsad anställning. I övriga ämnen där undervisande lärare saknar legitimation har betygen däremot satts tillsammans med en legitimerad lärare, förutom i modersmål somaliska där läraren saknar legitimation men är anställd utan tidsbegränsning och därför uppfyller skolförordningens krav för undantag från legitimation.

Skolinspektionen bedömer också att det är en brist att det inte framgår om ett betyg har rättats eller ändrats. I betygskatalogen har lärare angivit att betyg har rättats, men i intervju med rektorn framgår att betygen har ändrats av lärare. Enligt

gällande föreskrifter kan endast rektorn rätta ett betyg medan det i första hand är den som fattat beslut om ett betyg som har rätt att ändra betyget. Det är därför viktigt att det av betygskatalogen framgår om ett betyg har rättats eller ändrats. Slutligen är det en brist att det inte alltid framgår av betygskatalogen vilket det gamla betyget är samt att det i samtliga fall saknas datering.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Skellefteå kommuns verksamhet vid Bureskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller beslut om betyg och utformning av betygskatalog. Det finns därför skäl att förelägga Skellefteå kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslutet har fattats av utredaren Lisa Naudot. Föredragande i ärendet har varit utredaren Mattias Ryd.